

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ**

**ИНФОРМАЦИЈА ЗА ПОСЕТАТА И УВИДОТ ВО ПОЛИЦИСКИТЕ СТАНИЦИ ОД
ОПШТА НАДЛЕЖНОСТ**

**С К О П Ј Е
ЈУНИ 2009 ГОДИНА**

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД

Правна рамка

А. Време на реализација на посетата

Б. Цел и содржина на посетата

В. Посетени органи

Г. Соработка

II. УТВРДЕНИ ФАКТИ

А. Од увидот во полициските евиденции

Б. Од увидот во просториите за задржување

В. Контакт со лица затечени во просториите за задржување

Г. Забелешки и укажувања

Д. Заклучок

III. ПРЕПОРАКИ

В О В Е Д

Оваа информација е резултат на согледувањата на Народниот правобранител од извршените посети на полициските станици од општа надлежност во состав на Министерството за внатрешни работи и увидот во просториите за задржување лица на кои слободата на движење им е ограничена, како и во полициските евиденции и документации, активност предвидена во Пограмата за работа на Народниот правобранител за 2009 година.

Основна цел на информацијата е преку извршувањето на законската надлежност, за констатираните состојби на почитување и заштита на уставните и законските права на приведените и задржаните лица во полициските станици, Народниот правобранител да ги запознае Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија и министерот што раководи со Министерството за внатрешни работи и со свои препораки да влијае во правец на подобрување и надминување на неправилностите и негативните состојби што се рефлектираат врз почитувањето, уживањето и заштитата на уставните и законските права на лицата кои се приведени или задржани под сомнение за сторено казниво дело.

Правна рамка

Надлежностите на Народниот правобранител првенствено се дефинирани во Амандманот XI од Уставот на Република Македонија, а потоа и во членот 2 од Законот за народниот правобранител од 2003 година според кои, Народниот правобранител е орган на Република Македонија кој ги штити уставните и законските права на граѓаните и на сите други лица кога им се повредени со акти, дејствија и пропуштања на дејствија од органите на државната управа и од други органи и организации што имаат јавни овластувања и презема дејствија и мерки за заштита на начелата на недискриминација и соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во органите на државната власт, органите на единиците на локалната самоуправа и јавните установи и служби.

Во членот 31 од Законот, иако поместена во главата за надлежностите и начинот на работа, на Народниот правобранител му е утврдена надлежност и обврска да ги следи состојбите на почитување и заштита на уставните и законските права на лицата во органите, организациите и установите во кои слободата на движење е ограничена.

По ратификацијата на Факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура и друг вид на свирепо, нечовечко или понижувачко постапување или казнување во декември 2008 година на 10.09.2009 година Собранието на Република Македонија го донесе Законот за изменување и дополнување на законот за народниот правобранител со кои покрај останатото Народниот правобранител е определен за национален превентивен механизам за превенција од тортура и друг вид на свирепо, нечовечко или понижувачко

постапување или казнување. Измените на законот предвидуваат формирање посебни одделенија во рамките на институцијата меѓу кои и за превенција од тортура и секако зголемување на капацитетите со цел за поефикасно вршење на надлежностите.

А. Време на реализација на посетата

Посетата во полициските станици од општа надлежност беше реализирана во периодот од 15.05.2009 до 15.06.2009 година од страна на заменик на народниот правобранител од канцеларијата во Скопје, заменици на народниот правобранител што раководат со подрачните канцеларии во: Битола, Кичево, Куманово, Струмица, Тетово и Штип и државни советници, така што утврдените факти претставуваат сублимат од нивните увиди.

Б. Цел и содржина на посетите

Посетите на полициските станици од општа надлежност имаа за цел да се изврши увид во полициските евиденции за задржување на повикани или приведени лица (Регистер за приведени повикани и задржани лица и Книга за дневни настани) и увид во просториите во кои се задржуваат повиканите или приведените лица.

Остварувањето или остварливоста на фундаменталните човекови права и основни слободи као што се: правото на живот, заштита на физичкиот и моралниот интегритет и на другите со Уставот, позитивните законски прописи и меѓународни документи загарантирани права на повиканите, приведените или задржаните лица, беше во фокусот на вниманието при посетата на полициските станици.

Пред да се пристапи кон реализација на посетите, беше изготвена методологија во која беа дадени насоки за видот и обемот на активностите и начинот на нивното извршување со цел за поефикасно и поквалитетно утврдување на состојбите.

В. Посетени органи

Во согласност со Програмата за работа и Методологијата, со посетата и увидот беа опфатени сите 38 полициски станици од општа надлежност во секторите за внатрешни работи при Министерството за внатрешни работи.

Г. Соработка

Според член 31, став 3 од Законот, Народниот правобранител е овластен посетите и увидите во органите, организациите и установите во кои слободата на движење е ограничена да ги врши во секое време без претходна најава и одобрение, а со затечените лица на кои слободата на движење им е ограничена да разговара без присуство на службени лица.

Како во минатата така и оваа година за реализација на овој вид програмска активност Народниот правобранител со писмен допис го информира Министерството за внатрешни работи дека ќе направи посета и

увид во полициските станици од општа надлежност во периодот од 15 мај до 15 јуни 2009 година и побара за тоа да бидат информирани нивните раководни лица.

Ваквиот начин на постапување и овојпат придонесе програмските активности да бидат реализирани во ненајавени и временски неопределени термини со целосно исполнување на барањата на Народниот правобранител.

II. УТВРДЕНИ ФАКТИ

A. Факти утврдени од увидот во полициските евиденции

При увидот во полициските евиденции и документации интересот беше насочен на полициските овластувања и дејствија преземени во вршењето на полициските работи и дали истите уредно се евидентирани во Книгата за дневни настани и во Регистерот за повикани, приведени или задржани лица и дали за нив е сочинет и уредно пополнет пропишаниот образец - поднесок.

Увидите во полициските евиденции и документации го покажа следното:

а) паралелните увиди во книгите за дневни настани и во регистрите за повикани, приведени или задржани лица покажаа дека:

- Во сите полициски станици евидентна е нумеричка поврзаност на Книгата за дневни настани со Регистерот за повикани, приведени или задржани лица.

- Задржувањето во полициска станица, според евидентираното во соодветната рубрика во регистрите во сите полициски станици е во рамките на законски дозволеното од 24 часа.

- Известувањето за причините за задржување уредно е евидентирано во соодветната рубрика во регистрите во сите полициски станици,

- Во рубриците што содржат податоци за правото на бранител, лекарска помош или известување член на семејство или друго блиско лице забележани се одредени пропусти како на пр. отсуство на каква било содржина (Полициска станица Центар 1 и други полициски станици); недостиг на податоци за идентитетот на лекарот кој укажал лекарска помош и податоци за времето кога помошта е укажана (Полициска станица Куманово) или недостиг на податоци за идентитетот и времето на пристапување на бранителот во полициската станица, односно за првиот контакт со задржаното лице (регистрацирано во најголем дел од полициските станици).

- Од вкупно 410 повикани, приведени или задржани лица во Полициската станица Горче Петров според податоците од Регистарот, ниту едно лице не побарало и не користело право на одбрана со помош на бранител, а истото е регистрирано и во Полициската станица Тетово.

б) Откако по случаен избор беше извршен увид во повеќе папки-досиеја во кои е содржана целокупната документацијата за преземени полициски дејствија насочени кон повикано, приведено или задржано лице беа констатирани следните пропусти:

- непостоење потпишана повратница од лице повикано во полициска станица со писмена покана (Полициска станица Битола);

- непостоење краток писмен извештај од лекар кој укажал лекарска помош на задржано лице во полициска станица;

- непостоење потврда за вратени предмети во случаи на запирање постапка, а приведеното лице ослободено од сомнението за сторено казниво дело;

- со мали исклучоци, во досиејата немаше фискална сметка за набавена храна за лицата чие задржување во полициската станица траело повеќе од 6 часа;

- непостоење извештај за употреба на сила и средства за присилба и покрај регистрирано укажување лекарска помош и телесни повреди на приведеното лице во Регистарот на дневни настани (Полициска станица Центар 1 и Полициска станица Кисела Вода во која лицето било приведено од ПЕПБПК-„АЛФИ„) . како резултат на некоординираност помеѓу надлежните структури од полициските станици инспекторите од надворешните канцеларии за криминалистички работи, оперативни структури од повисоки организациски единици во Министерството или посебните единици на полицијата (АЛФИ) и др. и службени белешки за здравствената состојба на лицето кога тоа од полициската станица се отстапува на натамошна постапка на други надлежни служби во Министерството (Полициска станица Аеродром-Скопје).

- немање попис на документи содржани во досието;

-Во одредени полициски станици (Велес) на полициските службеници им беше потребно подолго време да го најдат помошното досие за задржаното лице заради овозможување увид.

- одредени полициски документи пр. Записник за поука за законските права не се потпишани од страна на задржаното лице, со оправдување дадено од полицискиот службеник во службена белешка дека лицето било неписмено (Полициска станица Велес).

- на одредени полициски документи потписите на службеното лице и потписите на задржаното лице се нечитливи (Полициска станица Велес и др.)

- во едно помошно досие-папка (ПС Аеродром), немаше Записник за претрес извршен од друга организациска единица на Министерството за внатрешни работи.

- кога повикувањето го вршат неуниформирани полициски службеници – инспектори во надворешните канцеларии или одделенијата за криминалистички работи повикувањето не е евидентирано во Регистарот за повикани, приведени или задржани лица на полициската станица(Полициска станица Битола).

- во Полициската станица Крушево повикувањето се врши телефонски, а формална покана се изготвува и потпишува од повиканото лице по неговото пристапување во полициската станица.

- документацијата оформена за задржаното лице не е сместена во помошно досие-папка, а грешките во евиденцијата се поправаат со користење коректурен лак (Полициска станица Ваница).

- несовпаѓање на податоците за времето на задржување евидентирани во Книгата за дневи настани и Регистарот за задржани лица иако во мал број и во термини од 5-10 минути (Полициска станица Тетово и Полициска станица Гостивар);

- во полициските евиденции освен со мали исклучоци (Полициска станица Прилеп и Полициска станица Крива Паланка) не постојат материјални докази дека на лицата задржани повеќе од 6 часа им е обезбедена храна.

Б. Факти утврдени при увидот во просториите за задржување

Вториот дел од посетата на полициските станици се однесуваше на посети на просториите за задржување во сите 38 полициски станици и увид во материјалните услови.

Под материјални услови се подразбираат условите во кои престојуваат лицата задржани во просториите за задржување на Полициските станици и се однесуваат на: соодветност на големината на просториите, температура и квалитет на воздухот, хигиенски аспект во просториите, опременост со мебел и постелнина, достапност на дневна светлина, електрично осветлување, можност за комуникација со службениот персонал, претпоставки за самоповредување и можност за задоволување на физиолошките потреби за време на задржувањето.

Според наведените елементи на материјалните услови во просториите за задржување во полициските станици забележана е следната состојба:

-Просторите за задржување во полициските станици од општа надлежност во: Битола, Македонски Брод, Прилеп и Ресен кои се во состав на Секторот за внатрешни работи Битола по однос на големината и опременоста со мебел ги задоволуваат минималните стандарди, но опременоста со постелнина е слаба (стари душеци или замена со сунѓер, без или со стара и недоволно чиста постелнина), а состојбата од хигиенски аспект на подот и ѕидовите задоволува. Во просториите нема доволно природна светлина, но е компензирана со електрично осветлување обезбедено со соодветна заштита. Условите за задоволување на физиолошките потреби се обезбедени во заеднички санитарни јазли во кои хигиената е на пристојно ниво освен во Полициската станица Ресен во која во случај на потреба задржаните го користат службениот тоалет.

Во просториите за задржување монтиран е систем за повикување т.е. електрични звона со што е овозможена комуникација со службениот персонал, а во Полициската станица Ресен прифатена е забелешката на Народниот правобранител за отстранување на дефектот на системот за повикување кој во моментот на увидот не беше во функција.

Во просториите нема инсталации за загревање кои гарантираат поднослива температура на воздухот во зимски услови и според извршената опсервација направено е се можноста за евентуално самоповредување на задржаното лице да се сведе на минимум.

Во полициската станица во Крушево која исто така е определена како станица од општа надлежност и е во состав на Секторот за внатрешни работи во Битола нема посебни простории за задржување, а со повиканите, задржаните или приведените лица краткотрајните задржувања се вршат во службените канцеларии.

Поради целосна недовршеност на просторијата за задржување, на ист начин се постапува и во полициската станица во Македонски Брод во која краткотрајното задржување се врши во службените простории, додека во случај на потреба за задржување подолго од 3 часа, според наводите на персоналот, задржувањето се врши во полициските станици во Кичево и Прилеп.

Во состав на Секторот за внатрешни работи Велес влегуваат полициските станици во Велес, Кавадарци и Неготино.

Состојбата на просториите за задржување во Полициската станица во Велес сместени во подрумскиот дел од објектот е идентична како и при увидот

извршен пред една година, а тоа значи дека нема доволна дневна светлина, недостига соодветно проветрување и постелнината е стара. Комуникацијата со службениот персонал е отежната, а санитарниот јазол се наоѓа во заедничкиот ходник. При увидот посебен впечаток остави недоволната општа хигиена во просториите за задржување која беше на пониско ниво во однос на состојбата констатирана при посетата остварена во 2008 година.

Речиси идентична е состојбата и во просториите за задржување во Полициската станица во Кавадарци кои се исто така сместени во подрумскиот дел. Задржаните лица во овие простории се изложени на лоши услови за престој поради стар инвентар, постелнина, недоволна проветреност и немање санитарен јазол. Во просториите нема дневна светлина поради што светлоста е компензирана со електрично осветлување. Со оглед дека не функционира систем за повикување, комуникацијата со службениот персонал е остварлива единствено со тропање на металните врати со кои се затвораат просториите за задржување.

Во полициската станица во Неготино постојат две простории за задржување кои се сместени на приземјето и во близина на приемната канцеларија. Двете простории имаат мали прозорци, но со оглед на локацијата примерно се проветрени со доволна дневна светлина. Во нив постои и електрично осветлување, опременоста со мебел и постелнина е како и во другите полициски станици, а општата хигиена е нешто подобра и покрај неопходната потреба за санација на подната подлога во една од просториите за задржување.

Во непосредна близина на просториите за задржување обезбеден е санитарен јазол за потребите на задржаните лица, а ова е единствена полициска станица во која е монтиран и функционира видео надзор над задржаните лица.

- Состојбата на просториите за задржување во полициските станици од општа надлежност во Секторот за внатрешни работи Куманово: Полициска станица Куманово; Полициска станица Крива Паланка и Полициска станица Кратово од просторен аспект ги задоволуваат минималните услови за престој, хигиенскиот аспект и опременоста со мебел и постелнина задоволува, нема топловодни инсталации што не е гаранција дека температурата на воздухот во зимски услови е на ниво (не пониска од 21 цтепени целзиусови) неопходна за подолг престој во рамките на 24 часа. Дневното осветлување е недоволно, но е компензирано со електрично осветлување, проветреноста е минимална со оглед на локацијата во подрумски простории, во просториите нема влага, комуникацијата на задржаните лица со персоналот е обезбедена со електрични свона на низок напон, а физиолошките потреби се задоволуваат во заеднички санитарни јазли сместени во ходникот пред просториите во кои хигиената е примерна.

Во овие полициски станици преземени се сите можни мерки за отстранување на сите претпоставки за можност од самоповредување на задржаните лица, а во присуство и по барање од Народниот правобранител отстранета е метална шајка од ѕидот во една просторија за задржување во Полициската станица Крива Паланка поради можност за нејзина злоупотреба.

- Во состав на Секторот за внатрешни работи Кичево влегуваат и полициските станици од општа надлежност во: Дебар, Кичево, Охрид и Струга.

Од увидот и проверката во просториите кои во минатото се користеле за задржување во полициските станици во Дебар и Струга беше констатирано

дека тие навистина не се употребуваат со оглед на нивната целосна руинираност и отсуство на каков било инвентар.

Поради ова, според наводите на раководните лица, во овие полициски станици краткотрајното задржување се врши во просторија во административниот дел од објектите, а во случај на потреба од подолготрајно задржување задржаните лица се упатуваат во полициските станици во Охрид и Гостивар.

Од увидот во просториите за задржување во полициските станици во Кичево и Охрид констатирано е дека овие полициски станици од сите аспекти ги исполнуваат условите за задржување, уредно се одржуваат поради што хигиенскиот аспект е на задоволително ниво, постелнината е чиста и можностите за самоповедување се сведени на минимум.

- При увидот во полициските станици во: Берово, Валандово, Гевгелија Радовиш и Струмица, кои непосредно ги вршат работите од надлежност на Секторот за внатрешни работи во Струмица беше утврдено дека општата состојба на просториите за задржување не ги задоволува минималните стандарди. Ова не само поради фактот дека се сместени во подрумскиот дел на полициските станици, туку и бидејќи нивната големина не е адекватна и не одговара на минималните стандарди, состојбата на мебелот и постелнината е исклучително лоша, за физиолошки потреби се користат санитарните јазли наменети за службените лица, дневната светлина е слаба, а со исклучок на Полициските станици во Берово, Радовиш и Струмица во останатите не функционираше и електричното осветлување. Единствено во Полициската станица Радовиш задржаните лица имаа на располагање бања со туш и можност за физиолошки потреби. Поради присуство на влага на ѕидовите во просториите за задржување во Валандово и Радовиш евидентно беше присуството на непријатна миризба.

Состојбата во просториите за задржување во Полициската станица во Гевгелија од ниту еден аспект не ги задоволува минималните стандарди и услови за престој на задржани лица.

Сепак во сите полициски станици во време на увидот функционираше системот за повикување што на некој начин ја олеснува состојбата во која се наоѓаат задржаните лица.

Во полициските станици не е обезбедено загревање, поради што од оваа посета не може со сигурност да се потврди дали температурата на воздухот и во зимски услови би била во рамките на подносливото.

Можноста за евентуално самоповредување на задржаните лица во сите четири полициски станици е сведена на минимум.

Во состав на Секторот за внатрешни работи Скопје како најголема организациска единица на Министерството за внатрешни работи за вршење на полициските работи влегуваат полициските станици: Аеродром, Бит Пазар, Гази Баба, Драчево, Ѓорче Петров, Карпош, Кисела Вода, Центар и Чаир.

Полициската станица Ѓорче Петров која функционира во стари монтажни бараки не располага со просторија за задржување така што во случај на потреба задржувањето се врши во Полициската станица Карпош. При проверката на просториите кои во минатото служеле за задржување од кои една во посебен објект, констатирано е дека истите навистина се вон функција бидејќи просторот е исполнет со друг стар инвентар и опрема што не можат да бидат во функција за задржување.

Во Полициската станица Аеродром постои една просторија за задржување со исклучително мали димензии, сместена на крајот од ходникот и затворена со врата во вид на метална решетка. Во просторијата нема никаков инвентар освен една дрвена клупа на која може само да се седи, а во однос на: локацијата, големината и условите просторијата не ги задоволува минималните стандарди за задржување лица осомничени за сторено казниво дело.

Полициската станица Чаир исто така располага со една просторија за задржување сместена во ходникот на приземјето од објектот. Во оваа просторија дневната светлина доаѓа од ходникот преку прозорец од метални решетки. Со оглед на близината до другите службени простории комуникацијата со персоналот е можна со повикување или тропање на вратата. Во оваа полициска станица увид е извршен и во подрумската просторија која во минатото била користена за задржување при што е утврдено дека истата е сосема празна без каква било опрема што укажува дека се почитуваат препораките на КПТ.

Во полициската станица Центар се користи една просторија за задржување која е лоцирана на приземјето во близина на приемната канцеларија. Просторијата е опремена со еден кревет и постелнина, дневната светлина е слаба, но компензирана со електрично осветлување. Во просторијата нема санитарен јазол поради што за физиолошки потреби на задржаното лице на располагање е службениот тоалет. Комуникацијата на задржаното лице може да се остварува со повикување или тропање на вратата со која се затвора просторијата. Општата хигиена во просторијата е добра.

Полициската станица Карпош користи три простории во подрумскиот дел, опремени со по еден кревет со уредна постелнина и беспрекорно чисти. Секоја просторија е одбележена со реден број истакнат на влезната врата. На влезните врати прикачен е лист хартија со список на евиденција за времето и името на службеното лице што направило обиколка на задржаните лица. Според содржината на списокот видно е дека обиколка се прави на секој час. Пред службените простории уредно обележани се наоѓаат ормари наменети за сместување предмети сопственост на задржани лица кои не се предмет на казненото дело за кое лицето е осомничено. Просториите се проветрени, дневното светло во нив е слабо, но постои уредно електрично осветлување и систем за повикување, а за физиолошки потреби се користи санитарен јазол надвор од нив.

Во полициската станица Драчево за задржување се користат две простории во кои има по еден кревет опремен со душек и ќебе. Просториите се наоѓаат на приземниот дел во близина на службените простории. Дневната светлина навлегува преку перфориран лим поставен на прозорците, а има и електрично осветлување. Иако просториите се на приземниот дел, на ѕидовите се забележува влага поради близина на санитарниот јазол. Во просториите нема систем за повикување поради што комуникацијата на задржаното лице се остварува со тропање на металните врати со кои се затворени.

Полициската станица Кисела Вода има три простории за задржување сместени во подрумскиот дел, опремени со по еден кревет и чиста постелнина, а општата хигиена е на задоволително ниво. Во просториите дневното светло навлегува преку перфориран лим поставен на прозорците и обезбедени се со електрично осветлување. Просториите се опремени со систем за комуникација кој функционира на низок напон.

Полициските станици Бит Пазар и Гази Баба имаат исто така простории за задржување лоцирани во подрумските делови од објектите.

Во Полициската станица Бит Пазар општата хигиена во просториите за задржување е добра, истите се опремени со железни кревети делумно опремени со душеци и ќебиња. Просториите се опремени со електрично осветлување, а проветреноста е недоволна. Комуникацијата на задржаните со службените лица е овозможена.

Во Полициската станица Гази Баба општата хигиена во просториите за задржување, опремата и постелнината се на нешто пониско ниво. Во просториите нема дневна светлина, компензирана е со електрично осветлување, затворањето се врши со метални врати, а проветреноста е слаба. Комуникацијата на задржаните лица со персоналот на полициската станица се остварува со топање на вратите.

- Во состав на Секторот за внатрешни работи во Тетово функционираат само две полициски станици од општа надлежност лоцирани во Тетово и Гостивар.

Од увидот во Полициската станица во Тетово беше констатирано дека како и во повеќето случаи просториите се лоцирани во подрумскиот дел од зградата кој е доста оддалечен од просторијата за прием и од другите службени простории на полициската станица. Ваквата просторна оддалеченост самата по себе, а и поради отсуство на систем за комуникација - своно ја отежнува состојбата на задржаните лица кои за какви било потреби се принудени повикот до службените лица да го остваруваат со поенергично тропане на влезната врата од просторијата во која се задржани.

Покрај ова во просториите за задржување е запоставена хигиената, опремата и постелнината се во запуштена состојба и нечисти, недостига доволна дневна светлина и електрично осветлување и нема доволна проветреност. Исто така во непосредна близина на просториите нема санитарен јазол, па сето ова остава впечаток дека минималните стандарди за задржување не се исполнети.

Просторијата за задржување во Полициската станица во Гостивар е на истото ниво со останатите службени простории, во неа се влегува низ метална врата која во горниот дел е направена од решетки и на тој начин е обезбедено минимална дневна светлина. Иако во просторијата нема монтиран систем за повикување, комуникацијата со персоналот сепак полесно се остварува со повикување или тропане со оглед на близината до просториите на службените лица. Локацијата на просторијата е несоодветна од аспект дека задржаните лица се изложени на погледот и љубопитноста на други граѓани кои во дадениот момент се нашле во службените простории на Полициската станица.

- Секторот за внатрешни работи во Штип дел од непосредните полициски овластувања ги врши преку полициските станици во: Делчево, Кочани, Пробиштип, Свети Николе и Штип. Овие полициски станици исто така се определени како станици со општа надлежност во кои лице за кое постои основано сомнение дека сторило казниво дело може да биде задржано согласно Законот најмногу до 24 часа, во просторија наменета за таа цел.

Полициската станица во Штип располага со три простории за задржување со големина од по 6 метри квадратни опремени со по еден кревет со душек и ќебе. Во просториите нема дневна светлина поради што таа се компензира со електрично осветлување кое од ходникот продира преку дупки направени на горниот дел од вратите со кои се затвораат. Во просториите за

задржување нема водоводна и топловодна инсталација, а за физиолошки потреби задржаните лица можат да користат санитарен јазол.

- Во Полициската станица во Веница за задржување се наменети две простории од по 8 метри квадрати сместени во подрумскиот дел на објектот. Просториите се опремени со кревети, душеци и ќебиња, слаба дневна светлина продира преку перфориран лим поставен на прозорците со мали димензии, но постои електрично осветлување, а светилките поставени на плафонот се заштитени со метални решетки.

Во внатрешноста на просториите нема водоводни и топловодни инсталации, а здржаните лица имаат можност за физиолошки потреби да користат санитарен јазол во непосредна близина на просторијата.

- Од увидот во Полициската станица во Делчево беше утврдено дека трите простории за задржување се сместени во посебен објект во непосредна близина на Полициската станица, а две од нив се со големина од 9, додека третата има 14 метри квадратни. Во помалите простории монтирани се по еден, а во поголемата два железни кревети покриени со стари сунѓери и ќебиња. Дневната светлина која продира низ перфориран лим поставен на прозорците е слаба, а компензација е направена со електрични сијалици. Во просториите забележано е присуство на влага, додека санитарен јазол и систем за комуникација нема така што заради физиолошки и други потреби задржните лица се принудени да повикуваат со тропане на лимот од прозорците.

Полициската станица во Кочани располага со две простории за задржување со големина од 15, односно 20 метри квадратни во кои се сместени по два, односно три метални кревети прицврстени за подот и опремени со стари и нечисти сунѓери и ќебиња. Во просториите кои се сместени во подрумскиот дел од објектот слаба светлина и циркулација на воздух доаѓа од отворите на перфорираниот лим поставен на прозорците, но и покрај тоа во време на увидот се чувствуваше непријатна миризба на урина. Во просториите е обезбедено електрично осветлување со светилки поставени на плафонот заштитени со железна решетка. Заради задоволување на физиолошките потреби здржаните лица можат да го користат службениот тоалет на горниот спрат во зградата, а комуникацијата со персоналот единствено е остварлива со трпање на вратите од просториите со оглед дека нема монтиран систем за повикување.

Во Полициската станица во Пробиштип за задржување се користат три простории лоцирани во подрумскиот дел и сите се со големина од околу шест метри квадратни. Просториите располагаат со по еден кревет и многу мал слободен простор, нема дневна светлина, како ни водоводна и топловодна инсталација, а во заедничкиот дел обезбеден е санитарен јазол со туш.

Полициската станица во Свети Николе располага со три простории за задржување и секоја од нив е со големина од по 5 метри квадратни. Во просториите има по еден кревет опремен со душек и ќебе, без природна светлина поради што вештачкио осветлување доаѓа од заедничкиот ходник преку перфорираниот горен дел од вратите со кои се затвараат просториите. Комуникацијата со службениот персонал се остварува со копчиња за аларм монтирани во просториите за задржување поврзани со своно во дежурната канцеларија.

2. Контакт со лица затечени во просториите за задржување

За време на увидот во полициските станици од опшата надлежност во: Куманово, Тетово и Чаир без присуство на службено лице беше извршен разговор со вкупно пет задржани лица при што поплаките се однесуваа само на начинот на постапување при претресот на нивниот дом, но ниту едно од нив не се пожали на третманот, поради тортура или на условите за престој во полициската станица.

3. Забелешки и укажувања

За забележаните пропусти, недостатоци и недоследности во водењето на полициските евиденции опфатени во делот А, како и за недоволната хигиена во просториите за задржување поединечно наведени во делот Б, Народниот правобранител веднаш по извршените увиди на раководните лица или на полициските станици или нивните заменици им упати усни критики и побара подобрување на општата хигиена во просториите за задржување и уредно и доследно водење на полициските евиденции.

В. Заклучок

Посетите и увидите во полициските евиденции и материјалните услови во сите 38 полициски станици од општа надлежност оставија впечаток за видлив напредок во поглед на водењето на книгите за дневни настани, регистрите за повикани, приведени или задржани лица, како и во поглед на содржината на поднесоците (Записник за задржување на лице, записник за претрес, потврди за привремено одземени или вратени предмети, службени белешки и т.н.), со поединечни недостатоци како што е истакнато во делот Б.

Како посебен позитивен пример за особен напредок во уредноста на водењето на полициските евиденции од сите аспекти може да се посочи Полициската станица Карпош во Скопје, а негативен Полициската станица Велес во која споредбено со минатата година состојбата е нешто полоша.

Во поглед на материјалните услови Народниот правобранител освен во делот на нешто подобрена состојба на општата хигиена во просториите за задржување констатира идентична состојба во однос на посетата остварена минатата година.

III. Препораки

Поаѓајќи од фактите утврдени при посетата на полициските станици, од потребата на лицата на кои слободата на движење им е ограничена да им се обезбедат гаранции за почитување на нивните човекови права и основни слободи како и потребата за натамошен развој, Народниот правобранител им препорачува на надлежните органи во рамките на нивните надлежности да преземат неодложни мерки заради целосно и доследно почитување на уставните и законските права на лицата на кои слободата на движење по кој било основ им е ограничена на начин што:

- Владата на Република Македонија врз основа на состојбите искажани во оваа информација и врз основа на анализа и програма на Министерството за внатрешни, при изготвување на Педлог - буџетот на Република Македонија за

следната година да побара од Собранието на Република Македонија да се обезбедат неопходни финансиски средства за санирање и подобрување на материјалните услови во просториите за задржување во полициските станици и изградба и опремување во полициските станици кои немаат такви простори.

- Министерството за внатрешни работи во рамките на Буџетот со кој располага да започне со можни конкретни активности за реализација на изготвените проекти за стандардизирање на просториите за задржување во полициските станици.

- Секторите за внатрешни работи да ја зголемат контролата на полициските станици со цел да се обезбеди поголема доследност и да се намалат пропустите при водењето на евиденциите, како и да се подобри општата хигиена во просториите за задржување.

- Полициските станици да постапат по забелешките на Народниот правобранител дадени за време на посетата и да пристапат кон отстранување на неправилностите констатирани од страна на Народниот правобранител.

**НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ
ИЏЕТ МЕМЕТИ**